

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobkyně: **M. P.**

bytem X

zastoupena advokátem Mgr. Davidem Macháčkem

sídlem T. G. Masaryka 108, 272 01 Kladno

proti

žalovanému: **Ministerstvo obrany**

sídlem Vršovická 1429/68, 101 00 Praha 10

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2019, sp. zn. 251607/ID – 30/OP,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2019, sp. zn. 251607/ID – 30/OP, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 1 300 Kč k rukám jejího zástupce Mgr. Davida Macháčka.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně, která na základě usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2020, č. j. 49 Ad 36/2019-28, jakožto právní nástupkyně A. P., narozeného dne X, který zemřel dne X (dále jen „manžel žalobkyně“), vstoupila do řízení jakožto nový žalobce, se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou osobně dne 27. 11. 2019, domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2019, sp. zn. 251607/ID – 30/OP (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl námitky jejího manžela proti svému

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

rozhodnutí ze dne 15. 7. 2019, sp. zn. 251607/ID – 24/25 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdil. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaný podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 310/2017 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) odňal manželovi s účinností ode dne 1. 8. 2019 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně původně přiznaný rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 251607/ID – 9/25.

2. Žalobkyně namítá, že správní řízení bylo vedeno o žádosti manžela ze dne 15. 4. 2019 o zvýšení invalidního důchodu, přesto však bylo rozhodnuto o odnětí důchodu. Bylo tak rozhodováno o nároku na invalidní důchod, a nikoliv o změně stupně invalidního důchodu, tedy o něčem, co nebylo předmětem řízení. Tím žalovaný rozhodl v rozporu s § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 111/2019 Sb. (dále jen „organizační zákon“), tak jak jej vyložil Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) v rozsudku ze dne 10. 1. 2013, č. j. 4 Ads 108/2012-31, publikovaném pod č. 2815/2013 Sb. NSS. Vedle toho žalobkyně zpochybňovala správnost posouzení zdravotního stavu jejího manžela, namítala nezohlednění k žalobě přiložené zprávy ošetřujícího lékaře a nepřezkoumatelnost argumentace posudkového lékaře a žalovaného, proč nesplnil kritéria položky 3d oddílu E kapitoly XIII přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity).
3. Žalovaný konstatoval, že dne 4. 7. 2019 obdržel od Okresní správy sociálního zabezpečení K. (dále jen „OSSZ“) hlášení o zániku nároku manžela žalobkyně na invalidní důchod spolu s odpovídajícím posudkem ze dne 18. 6. 2019, přičemž není rozhodné, zda nové skutečnosti byly zjištěny v řízení zahájeném z iniciativy příjemce důchodu nebo z vlastního podnětu orgánu sociálního zabezpečení. Protože již v té době byl manželovi žalobkyně vyplacen důchod za červenec 2019, byl invalidní důchod odňat s účinností od 1. 8. 2019. Žalovaný přitom odmítá tvrzení žalobkyně, že by rozhodl o něčem, co nebylo předmětem řízení, protože v řízení o změně důchodu, ať již zahájeném na základě žádosti příjemce důchodu, nebo z moci úřední, je vždy posuzován samotný nárok na předmětnou dávku důchodového pojištění. Pokud by žalovaný nejprve zamítal žádost o zvýšení invalidního důchodu a teprve poté rozhodnutí o odnětí dávky důchodového pojištění, docházelo by k prodlevě se zastavením výplaty důchodu a neoprávněné výplatě dávky důchodového pojištění. Lhůtu pro odejmutí dávky přitom stanoví § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění jasně. K námitkám týkajícím se zdravotního stavu manžela žalobkyně žalovaný uvedl, že závěry posudkových orgánů jsou pro něj z medicínského hlediska závazné a že je shledal za dostatečné a podrobně popsané. Žalobu navrhl zamítnout jako nedůvodnou.
4. Soud ze správního spisu zjistil, že manželů žalobkyně byl v minulosti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 2. 2014 přiznan plný invalidní důchod od 25. 11. 2013 pro pokles pracovní schopnosti o 40 % z důvodu Bechtěrevovy choroby podle položky 3c oddílu E kapitoly XIII přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Žádosti manžela žalobkyně ze dne 11. 2. 2015 a 1. 2. 2016 o zvýšení stupně invalidity byly zamítnuty, neboť podle posudků OSSZ se dopady onemocnění do jeho pracovní schopnosti nezměnily. Taktéž zamítnuta byla jeho žádost ze dne 20. 9. 2016, neboť zjištěný pokles pracovní schopnosti činil jen 35 %, což bylo potvrzeno i v námitkovém řízení.

5. Dne 15. 4. 2019, manžel žalobkyně znovu požádal o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. V posudku posudkové lékařky OSSZ ze dne 18. 6. 2019 bylo zjištěno, že zdravotní stav manžela žalobkyně je stále dlouhodobě nepříznivý, nicméně ode dne 18. 6. 2019 již není invalidní, neboť jeho pracovní schopnost poklesla jen 30 %. Zdravotní stav byl nadále hodnocen podle položky 3c oddílu E kapitoly XIII přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, avšak tentokrát na spodní hranici rozpětí. Žalovaný na základě tohoto posudku prvostupňovým rozhodnutím ze dne 15. 7. 2019 odejmul manželů žalobkyně podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění od 1. 8. 2019 invalidní důchod. Souběžným rozhodnutím byla manželů žalobkyně obnovena výplata výsluhového příspěvku.
6. Proti tomuto rozhodnutí podal manžel žalobkyně námitky, v nichž jednak namítal, že nebyly zohledněny všechny lékařské zprávy a nebylo přihlédnuto k souběžným onemocněním, a jednak skutečnost, že bylo rozhodováno o něčem, co nežádal (o odnětí invalidního důchodu, když žádal o jeho změnu). Posudek posudkové lékařky České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 2. 10. 2019 ale dospěl dokonce k závěru, že jeho pracovní schopnost poklesla jen o 25 %. Zdravotní stav byl nadále hodnocen podle položky 3c oddílu E kapitoly XIII přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, avšak tentokrát navíc bylo užito ustanovení § 4 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity a určená výše poklesu pracovní schopnosti byla snížena o 5 procentních bodů pod spodní hranici vyhláškou stanoveného rozpětí s odkazem na úvahu, že onemocnění má jen nepodstatný vliv na schopnost manžela žalobkyně pokračovat v předchozí výdělečné činnosti.
7. Žalovaný následně napadeným rozhodnutím ze dne 24. 10. 2019, které manžel žalobkyně převzal dne 30. 10. 2019, námitky zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí v celém rozsahu, přičemž odůvodnění opřel o závěry lékařského posudku posudkové lékařky ČSSZ. V odůvodnění žalovaný též konstatoval, že na závěru o zániku invalidity manžela žalobkyně nic nemění ani skutečnost, že posudky posudkových lékařek OSSZ a ČSSZ byly zpracovány v reakci na žádost a námitky manžela žalobkyně. Posudkové lékařky totiž nebyly povinny v souladu s vyhláškou o posuzování invalidity povinny stanovit takovou procentní míru poklesu pracovní schopnosti, aby odpovídala nějakému stupni invalidity.
8. Součástí správního spisu nejsou žádná jiná rozhodnutí týkající se žádosti manžela žalobkyně 15. 4. 2019 ani jakýkoliv doklad o zahájení řízení o odejmutí invalidního důchodu z moci úřední.
9. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v žalobou vymezeném rozsahu. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalovaný s takovým postupem výslovně souhlasil a žalobkyně se na výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřila, její souhlas se tedy předpokládá. Soud přitom dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Soud se nejprve zabýval procesní argumentací žalobce. Protože ji shledal důvodnou, nevyžadoval již pro nadbytečnost posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.
11. Podle ustanovení § 81 odst. 2 organizačního zákona se řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti nebo z moci úřední orgánem, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak.

12. NSS v rozsudku ze dne 10. 1. 2013, č. j. 4 Ads 108/2012-31, č. 2815/2013 Sb. NSS, vyložil, že „[z] citovaného ustanovení vyplývá, že v případě již přiznané dávky důchodového pojištění je třeba odlišovat řízení o změně poskytování dávky a řízení o změně výše dávky. Současně je nutno brát v potaz, zda bylo řízení zahájeno na žádost účastníka řízení nebo z moci úřední. (...) bylo-li správní řízení zahájeno na základě žádosti účastníka řízení, musí správní orgán o takové žádosti rozhodnout. (...) Žalobce ve své žádosti (...) učinil předmětem správního řízení změnu výše přiznané dávky (invalidního důchodu), stěžovatelka tudíž mohla v daném řízení rozhodovat jen o výši invalidního důchodu, nikoliv však o nároku na tuto dávku. Stěžovatelka tedy nebyla oprávněna v tomto řízení vydat rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu, a to ani v prvním stupni, ani v řízení o námitkách. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že § 88 odst. 8 [organizačního zákona] stěžovatelce v řízení o námitkách umožňuje rozhodnout v neprospěch účastníka řízení. Toto ustanovení totiž nezakládá oprávnění překročit předmět správního řízení vymezený v žádosti podané účastníkem řízení. Stěžovatelce lze přisvědčit, že pokud v řízení o námitkách zjistila, že žalobce není invalidní, nic jí nebránilo odejmout žalobci invalidní důchod od nejbližší splátky. Nebyla však oprávněna učinit tak v řízení o žádosti žalobce o změnu výše invalidního důchodu, ale v samostatném řízení zahájeném z moci úřední. (...) Řízení o změně výše invalidního důchodu a řízení o odnětí této dávky mají odlišný předmět (v jednom případě jde o výši dávky, ve druhém o nárok na dávku). Probíhající řízení o žádosti žalobce, jehož předmětem byla změna výše invalidního důchodu, tudíž nemůže být překážkou toho, aby stěžovatelka z moci úřední zahájila řízení o odnětí invalidního důchodu.“ Z obdobných úvah vycházel NSS také např. v rozsudku ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 11. 7. 2013, č. j. 6 Ads 13/2013-66.
13. Procesní situace předcházející vydání nyní napadeného rozhodnutí je případům posuzovaným NSS ve zmíněných rozsudcích velmi blízká. V tomto případě pouze došlo k odnětí invalidního důchodu již v řízení na prvním stupni, a nikoliv až v námitkovém řízení. Problém, na nějž NSS poukázal, však jen v důsledku procesně dřívějšího odnětí invalidního důchodu, nebyl napraven. Z obsahu správního spisu nelze mít žádných pochyb, že prvostupňové i napadené rozhodnutí bylo vydáno v řízení zahájeném žádostí manžela žalobkyně ze dne 15. 4. 2019 o zvýšení invalidního důchodu z důvodu tvrzeného zhoršení zdravotního stavu. Správní spis totiž neobsahuje žádná jiná rozhodnutí, jimiž by bylo o této žádosti rozhodnuto, a vydaná rozhodnutí nezmiňují, že by byla vydána v řízení zahájeném z moci úřední. Byť se prvostupňové rozhodnutí žalovaného nezmiňuje o žádosti manžela žalobkyně, z obsahu správního spisu nevyplývá, že by před jeho vydáním bylo v reakci na nepříznivý posudek OSSZ zahájeno souběžné řízení o odnětí invalidního důchodu. Prvostupňové řízení ani neuvádí, že by bylo vydáno jako první úkon v řízení zahájeném z moci úřední. Napadené rozhodnutí pak v závěru svého odůvodnění na související námitku manžela žalobkyně *de facto* přiznává, že prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v řízení o žádosti ze dne 15. 4. 2019.
14. Není tedy pochyb, že shora citované závěry NSS bez dalšího dopadají i na řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí. Prvostupňové rozhodnutí zjevně vybočilo z předmětu řízení zahájeného na základě žádosti manžela žalobkyně a napadené rozhodnutí tuto vadu nenapravilo ani na základě zcela přílehlavé námítky manžela žalobkyně. Uvedený postup přitom představuje závažnou procesní vadu, která opravňuje soud ke zrušení napadeného rozhodnutí i bez nařízení jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

15. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V tomto řízení žalovaný bude vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude tedy povinen prvostupňové rozhodnutí změnit tak, aby konečné rozhodnutí respektovalo předmět řízení vymezený podanou žádostí. Bude-li chtít souběžně odejmout manžela žalobkyně invalidní důchod, bude nezbytné, aby v tomto směru nejdříve zahájil příslušné správní řízení z moci úřední, jež samozřejmě může být spojeno i s řízením o žádosti. Takovým postupem však dost dobře nejde spojit řízení prvostupňové s řízením námitkovým. Soud však není v této situaci oprávněn zrušit i prvostupňové rozhodnutí, neboť musí respektovat specifickou úpravu námitkového řízení v ustanovení § 88 odst. 8 organizačního zákona (srov. analogicky usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 11. 2009, č. j. 1 Aps 2/2008-76, č. 1997/2010 Sb. NSS).
16. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 1 300 Kč. Tuto částku tvoří odměna za jeden úkon právní služby po 1 000 Kč [příprava a převzetí zastoupení – § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] spolu s jednou paušální částkou jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 27. května 2020

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce